

Het Steenuiltje

Seizoensblad van
IVN afdeling Munstergeleen

Zomer 2012

Inhoud

Zomer 2012	3
Dag van de wijk	4
Lintjesregen voor bomen	5
Kroedwösjwandeling	11
Open Monumentendagen	12/13
Uitslag RaboClubkasCampagne	12
Bevingingen Bomenwerkgroep	13
Maatschappelijke Stage 2012	14
Tuinweetjes	18
Moederkruid	19
Nieuwe leden / vrijwilligers	20
Waterwandeling Schwienswei	21
Wandeling Abshoven / Koekamp	24
Op kraamvisite bij gevederde vrienden	27
Vogelwandeling en – telling	28-29
Bestuur / Activiteitenkalender	30

Colofon

Het Steenuiltje is het seizoensblad van de afdeling Munstergeleen van het IVN

Verschijningsdata: 21 maart, 21 juni, 21 september, 21 december

Redacteur: Ben Bongers , i.s.m. Toos van der Vring

tel.: 046 – 4522685 E: b.j.j.m.bongers@home.nl Het kopieerwerk is verzorgd door:

Artikelen die niet zijn ondertekend zijn geschreven door de redacteur

Kopij aanleveren: voor de eerste dag van de maand waarin het blad verschijnt

Samenwerking Bladgroen-Steenuiltje

IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen gaan met ingang van het herfstnummer een samenwerking aan ten behoeve van al wat vliegt en groen is.

Zomer 2012

Een voorjaar vol activiteiten, gevolgd door het hoogseizoen van de zomer in de Heemtuin: weinig tijd om achter een computerscherm te zitten en een Steenuiltje in elkaar te draaien. Paden moeten geschoffeld, onkruid in de boerengaard gewied, heggen geschoren (vele tientallen meters buxus, meidoorn, Spaanse esdoorn).

Gelukkig hadden we vóór het openstellingseizoen de tuin goed op orde, mede dankzij de extra vrijwilligers die ons geregeld helpen en op wie wij ook graag rekenen in het zomerseizoen.

In het vroege voorjaar hebben de bezoekers kunnen genieten van de wilde narcissen, stinzenplanten en bosanemonen, op dit moment is de bloemenweide op haar hoogtepunt, evenals de boerengaard. De akkergewassen, haver, rogge, gerst, tarwe, tieren welig – voor het eerst sinds jaren. Bermflora en bijenwei profiteren van het ompitten en opnieuw inzaaien. Bij de vijvers hebben prachtige dotterbloemen gebloeid en nu is het de beurt aan de waterlelies en de gele lis. Als de zon wil schijnen liggen kikkers te zonnen en te kwaken op de grote bladen (de slachting onder de kikkers door de winter die hen in februari nog heeft gefopt is alweer vergeten) en libellen vliegen in het rond.

Onze imkers, Jo Douven en Jeu Stevens hebben toch nog kans gezien de bijendemonstratiekast te bevolken, zodat bezoekers ook in dit jaar het gewriemel van het nijvere volkje kunnen bewonderen. Wist u dat 2012 het jaar is van de bijen? In de Heemtuin verkrijgbaar: een bijenzoekkaart met allerlei wetenswaardigs en bijenbloemenzaad.

Er is dus alle reden voor meerdere bezoeken aan de Heemtuin . In het voorjaar is het weer een beetje tegengevallen, misschien dat we nu een mooie zomer voor de boeg hebben. Maakt u er gebruik van.

Wij verwelkomen u graag.

Dag van de wijk 2012

Het woei nogal op de Overstraat toen we onze kraam aan het opzetten waren en soms moesten we achter de papieren aan rennen die de wind doorbladerde. En het springkussen naast ons gaf er in de ochtend als we even niet keken de brui aan. Blij verrast waren we met het bezoek van een enkele wethouder (foto) maar gaande de

middag kwamen er toch ook enkele gezinnetjes langs. Er meldden zich zowaar een vader & dochter aan als vrijwilligers in de Heemtuin. Verder was het kijken naar de koeleköpkes en bladeren in het pas uitgekomen Limburgs Doeboek voor de jeugd, verkrijgbaar voor de prijs van € 14,95 (zie www.bv-limburg.eu of kom het bestellen in de Heemtuin).

Lintjesregen voor bomen 17 maart 2012

Op zaterdag 17 maart vond de NLdoetactie *Lintjesregen voor Bomen* plaats. De actie was geïnspireerd door verschillende zaken:

- in en rond het dorp Munstergeleen was nog nooit een inventarisatie uitgevoerd van monumentale bomen.
- de leeftijd van 80 (2 x 40) jaar voor monumentale bomen kon in verband worden gebracht met het 40-jarige bestaan van IVN Munstergeleen (de beoogde jubileumviering was in de wielen gereden door de reeks inbraken van het vorige seizoen).
- het NLdoetteam van het Oranjefonds stelde €500 ter beschikking voor materiaalkosten en een lunch bij IJsboerderij Coumans.

Op 2 januari 2012 werden de potentieel monumentale bomen voorlopig geïnventariseerd door Hub Mulders en Ben Bongers. De inventarisatie werd uitgevoerd in het gebied van de voormalige gemeente Munstergeleen, globaal genomen het gebied tussen Windraak, spoorlijn naar Heerlen en N276.

Het langsgaan van de bomen moest op een later tijdstip worden herhaald ter controle en om de totale afstand te meten. Besloten werd om de totale route (13 km) in tweeën te verdelen: een oostelijke en een westelijke route.

Daags voor het hele gebeuren moesten de bomen worden voorzien van een markering zodat de deelnemers ze gemakkelijk zouden kunnen vinden om de stamomvang te meten, de hoogte te berekenen, de leeftijd te bepalen en elke boom punten te geven op grond van de volgende criteria:

- onvervangbaar (door leeftijd en verschijning) voor het karakter van de omgeving
- belang, niet alleen plaatselijk maar ook landelijk gezien, waardoor opname in het landelijk register van monumentale bomen gerechtvaardigd is
- de boom is inspirerend door zijn vorm/ouderdom/omgevings-/zeldzaamheidswaarde/ geschiedenis.

Van de 36 deelnemers die zich hadden aangemeld kwamen er 28 opdagen, onder hen drie grootouders met kleinkinderen en een moeder met dochter. Gewapend met meetlint, driehoek en linten togen zij op pad. De toch enigszins tegengevallen opkomst werd ruimschoots vergoed door de positieve reacties op het einde en bij het gezellige samenzijn in IJsboerderij Coumans. Men was op plekken geweest waar men anders nooit terecht was gekomen en had bijzondere bomen ontdekt. Een speciale attractie vormde de aanwezigheid van een hoogwerker op het Raadhuisplein die de deelnemers zonder hoogtevrees vanaf

31 m hoogte liet neerkijken op Munstergeleen en de onmiddellijke omgeving. De feestvreugde werd verder opgeluisterd door de aanwezigheid van Ary Boersma, voorzitter van IVN Limburg, en van de wethouders Els Meewis-Stans & Berry van Rijswijk.

Beoordeling van de resultaten

De beoordelingslijsten zijn voor een deel sporadisch ingevuld. Blijkbaar ging er veel tijd heen met zoeken, meten, genieten van de wandeling en het onderlinge contact. Dat levert de vraag op welke status je moet toekennen aan een puntenlijst voor een boom waarvoor de punten op slechts een of twee lijsten zijn ingevuld. We hebben een besluit genomen en alleen de gemiddeldes van die bomen met elkaar vergeleken waarbij een volledige puntenreeks is ingevuld op tenminste drie lijsten. Op grond van deze vergelijking komt de wilg aan het Heijdenpad (hoek Hanswinkel) met een gemiddelde van 8,6 als kampioen uit de bus: de boom met de x-factor. Omdat deze boom deel uitmaakt van een bomenstructuur (zie de bomenlijst die bij het kaartje is uitgedeeld) mag het Heijdenpad van Hanswinkel tot Windraak delen in de eer.¹ Dit deel van het Heijdenpad tussen Windraak en Munstergeleen met zijn 11 knotbomen, wegkruis en bocht in de weg die verloopt tussen glooiende weilanden, mag inderdaad in zijn geheel monumentaal heten. De afdeling IVN Munstergeleen is er trots op dat zij haar bijdrage heeft geleverd aan de instandhouding van dit monumentale karakter door daags tevoren mee te werken aan het knotten (eveneens georganiseerd in het kader van NLdoet, en in samenwerking met de gemeente Sittard-Geleen en bomenbedrijf Pius Floris). Als tweede en derde zijn geëindigd de wilg aan het begin van de Gehrweg (8,5 punt) en de markante zomereik (8,4 punt) op het einde van de Sittarderweg bij het fietstunneltje onder de Middenweg door.

Hiernaast volgt de complete lijst van monumentale bomen & boomstructuren (de individuele exemplaren zijn aangegeven met letters, het getal geeft het aantal jaren aan) in & om Munstergeleen:

¹ Op 3 juni zijn vier leden van de Bomenwerkgroep alle bomen ter controle en beoordeling nog eens langsgefietst. De werkgroep heeft geconstateerd dat de laanstructuur van het Heijdenpad aanvulling & verbetering behoeft om het predicaat *monumentaal* te verdienen. De bomen staan nogal lukraak door elkaar en er zijn stukken opge gevallen. Volgens Hub Mulders was de laanstructuur vroeger duidelijker. Naar herstel van die toestand zou gestreefd kunnen worden. Over de fraaie ligging van het Heijdenpad bestaat geen twijfel. Zie ook p. 13.

1.	Maximaboom (quercus palustris 25-30 HO DRKL 4 x V)	10
2.	Bronkboomstraat bij veldkruis: 3 Europese lindes	100
3.	Huize Koekamp (in tuin voor monumentaal pand: beuk	80+
4	AB Koekamp, laan langs muur: twee beuken	80+
5.	Pater Karelweg, langs afscheiding perceel (eig. Polman): zomer	120-150
6.	P.C. Houbenstraat: es, ooit geknot, in slechte staat	80-100
7.	Nabij Lintjesweg in veld (eig. Halmans / kerk): zomereik in zeer slechte staat	80
8	ABC Canadese populier, zomereik, zomereik (blikseminslag?)	80
9.	Geleenderweg bij veldkruis: Europese linde	100-120
10	AB Moljeweg (oude weg naar Ophoven): 2 zomereiken	80-90
11.	Hoek begrensd door beek, Middenweg & bebouwde kom: zomereik	150-200
12.	Eik Sittarderweg bij tunneltje	80
13.	Smidserweg/Erkensweg bij veldkruis: linde,	10-20
	daarachter: linde, overgebleven uit oude wijk	60
14.	Watersleijerweg/Julianalaan: fagus silvatica atropurpurea	90
15	AB Kruisstraat bij veldkruis (1919): 2 Europese lindes	90-100
16	ABCDEFGHJK	
	Heijdenpad: 11 beeldbepalende knotbomen	60-80
17	AB Heijdenpad bij veldkruis: Europese linde, geknot, bijzondere vorm	80+
18.	Hoddelsley bij veldkruis & Lei Hoenpoel, linde	20
19	ABC Steingraafpad: knotes; Zomereik; Zomereik	80-120
20.	Steingraafpad/toegangspad Heemtuin: Andries Houben-beuk	150-200
21.	Nabij grens Schinnen/Wanenberg: trosbeuk	150-200
22.	Eekerweg: zomereik	80+
23	AB Gehrweg: Knotwilg 80+ Knotpopulier	80+
	<i>Er staan hier nog een aantal knotbomen die de Gehrweg een monumentaal aanzien geven, zoals ook het Steingraafpad & het Heijdenpad</i>	
24	AB Windraak: 3 x knotlinde aan weg voor Ijsboerderij Coumans	80+
25	AB Windraak nabij kruising Steingraafpad: zomereiken	80+
26.	Windraak bij kruising Steingraafpad: meerstammige iep(!)	150-200
27	ABCDEFGHJKL Perenwei Steingraafpad/Hoddelsley	70-90
26	AB Achter de bank bij de perenwei op graft 2 zomereiken	200-250
	<i>Deze laatste twee bomen kwamen te voorschijn bij het terugzetten van de bosrand bij de perenwei tijdens de maatschappelijke stage in de laatste week van maart.</i>	

Van de geïnventariseerde bomen beschouwen wij er 18 als A-bomen en deze zullen worden voorgedragen voor opname in het Landelijke Register van Monumentale Bomen. De overige zullen gelden als B-bomen. De totale lijst van A- en B-bomen zal worden overgedragen aan de gemeente. In het bestemmingsplan zal de locatie dan worden opgenomen als 'groeiplaats boom'.

Fotoreportage *Lintjesregen voor bomen* (foto's op deze blz.: Irene Gillissen)

Hieronder: namens de jongste deelnemer krijgt de jongste (Máxima)boom zijn lintje

Hiernaast: de monumentale lindebomen bij het veldkruis Bronkboomstraat (met dank aan Els Rongen voor het gebruik van de foto)

Onder links: twee monumentale eiken werden twee weken later ontdekt toen de bosrand bij de perenwei werd teruggezet tijdens het uitvoeren van het maatschappelijke stage-project. Jos Ramakers (IKL) schat de bomen op 200-250 jaar (foto: Dana Martens, maatschappelijk stagiaire)

Onder rechts: de voorzitter, Pierre Wijnen, bij de knotwilg die namens de bomengroep van het Heijdenpad het lint draagt. (foto:Els Rongen)

Mitch geeft de fagus silvatica atropurpurea (rode beuk) zijn lintje (foto: Irene Gillissen)

Na afloop: Smakelijk, Daan ! (foto: Hub Janssen)

Kroedwösjwandeling

Op dinsdag 14 augustus 2012 vindt de traditionele kroedwösjwandeling plaats en gaan we op zoek naar de 7 planten of kruiden die volgens het volksgeloof huis, haard & vee beschermen tegen allerlei onheil.

Toen Maria met ziel en lichaam in de hemel was opgenomen zou een bos kruiden, of de geur daarvan, in haar graf zijn achtergebleven.

In een kroedwösj zitten altijd 2 granen, 2 onheilwerende, twee geneeskrachtige kruiden en een tak van de walnoot ter afwering van blikseminslag en ter bevordering van de vruchtbaarheid.

De planten die we gaan zoeken zijn dan ook rogge of tarwe, haver, bijvoet, leverkruid, boerenwormkruid, duizendblad en een walnoottak.

In het mooie buitengebied van Munstergeleen valt van dit alles veel te vinden.

We wandelen naar de Hondskerk en in de Heemtuin verwerken we de gevonden planten tot wösjen, die we mee naar huis nemen of waarmee we bewoners van verzorgingshuizen verblijden.

De kroedwösj wordt gezegend op het feest van Maria Tenhemelopneming, 15 augustus. Vroeger was dat een kerkelijke feestdag. In de meeste kerken zal dat gevierd worden op de meest nabije zondag daarvoor of daarna maar u gelieve dit zelf in de gaten te houden.

De wandeling begint op di. 14 augustus om 13.30 bij de kerk van Munster-

geleen.
Iedereen is
van harte
welkom.
Gids is
Harrij
Gijsen,
tel.: 046
4514594.

*Foto:
kroedwösj-
wandeling
2011*

Open Monumentendagen

Op 8 & 9 september zijn de Open Monumentendagen – thema: *Groen van Toen*. Een geweldige kans om de Heemtuin en de mooie omgeving waarin hij ligt onder de aandacht van het publiek te brengen. De inventarisatie van monumentale bomen die IVN Munstergeleen op 17 maart jl. heeft uitgevoerd komt in dit verband mooi van pas.*

Op zaterdag 8 september om 10.00u vindt in de Heemtuin de opening plaats van het hele gebeuren. Dat deze locatie is gekozen voor de opening hangt mede samen met het feit dat IVN Munstergeleen 40 jaar bestaat. Het openingsprogramma in de Heemtuin is momenteel in de maak. Vanuit de commissie die verantwoordelijk is voor de Open Monumentendagen zal een perscampagne op touw worden gezet. In de loop van deze zomer zult u dus nader worden geïnformeerd door de media.

De Heemtuin zal op beide dagen, zaterdag 8 & zondag 9 september, open blijven tot 17.00u. In hetzelfde weekend zal de Heemtuin ook opgenomen zijn in het programma van de kunstroute Munstergeleen. In dat verband zal Hub Mulders er schilderijen exposeren.

Uitslag RaboClubkasCampagne.

De RaboClubkasCampagne die in de Westelijke Mijnstreek voor de eerste keer is georganiseerd heeft IVN Munstergeleen € 582,- opgeleverd. 115 stemmen van de Rabobank WM zijn op ons uitgebracht. Van de zeven IVN-afdelingen in onze regio deden er vijf mee en zij haalden gemiddeld € 728,- op. Wij zijn heel tevreden met ons resultaat en danken hierbij al die mensen die hun stem aan ons hebben gegeven van harte. Evengoed zullen wij ons best doen het volgend jaar nog dichterbij dat gemiddelde uit te komen. Mogen wij dan weer op u rekenen?

Persbericht (www.monumenten.nl): **Groen van toen**

16 december 2011

Wat is de relatie tussen groen en monumenten? Die vraag staat centraal bij de Open Monumentendagen 2012. Het thema op deze dagen luidt: Groen van toen.

Aanleiding om voor groen als thema te kiezen zijn de Historische Buitenplaatsen. Het jaar 2012 staat namelijk in het teken van het thema Historische Buitenplaatsen. Maar 'Groen van toen' gaat om veel meer dan alleen buitenplaatsen. Met dit thema is er aandacht voor monumentaal groen in brede zin: stadsparken, tuinen, boerenerven, landgoederen, buitenplaatsen, lanen, **monumentale bomen**,* begraafplaatsen, verdedigingswerken, landschapselementen (grafheuvels, terpen, dijken), hofjes, villaparken, tuindorpen en meer.

De Open monumentendag is de dag waarop duizenden monumenten in Nederland gratis toegankelijk zijn voor publiek. Open Monumentendagen 2012 wordt georganiseerd op 8 en 9 september 2012.

Monumentale bomen M'geleen – vervolg: Bevindingen Bomenwerkgroep

Met ons vieren, leden van de bomenwerkgroep Sittard-Geleen-Munstergeleen, hebben we het door vrijwilligers gedane werk van de inventarisatie nog eens ter controle overgedaan. Op 13 juni zijn we alle (potentieel) monumentale bomen langs gefietst en hebben (bijna) alle gegevens van de bomen genoteerd. De complete lijst met inventarisatiegegevens zullen we overdragen aan de gemeente. De meeste bomen zijn gemeentelijk monumentaal. Dat geldt in de eerste plaats voor de herdenkingsbomen. Veel zomereiken staan markant in het landschap. Om monumentaal te mogen heten moet een boom goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Wij zouden een uitzondering willen maken voor de eik, markeringsboom, mogelijk grensboom, in de oostelijke hoek van Geleenbeek/N276 met een stamomvang van 330 cm, een kanjer, 150-200 jaar. De 3 beuken van Huize Koekamp zijn volgens ons landelijk monumentaal. Dat geldt ook voor de rode beuk aan de Watersleijerweg/Julianalaan (90-100 jr), de tros-/hakhoutbeuk nabij Steingraafpad/grens Schinnen en de Andries Houbenbeuk (beide 150-200 jr). Bijna aan het eind van onze inventarisatietocht tegen het eind van de middag waren wij blij verrast een (hakhout)iep aan te treffen die de iepenziekte had overleefd nabij de hoek Windraak/Steingraafpad, 150-200 jr.

MaS 2012

MaS staat voor maatschappelijke stage en houdt in dat middelbare scholieren zo rond hun 15de voor om en nabij een week de schoolbanken worden uitgejaagd om te beleven hoe het er in de maatschappij nu in het echt eraan toe gaat. Zorginstellingen van allerlei soort, dienstverlenende of algemeen nut beogende instanties en vrijwilligersorganisaties komen in aanmerking voor plaatsen waar de stage vervuld kan worden. Vorig jaar heeft IVN Munstergeleen voor de eerste keer stagiairs gehad (december 2010/maart 2011), nu, in de laatste week van maart 2012 hadden we, samen met IKL, opnieuw 7 leerlingen van Trevianum onder onze hoede en op de eerste foto ziet u de werklocatie: de perenwei aan het Steingraafpad. De perenboom in de verte is bijna door het bos opgeslokt, maar nu niet meer en de braamstruiken achter de bank zijn geruimd.

Je kon aan de leerlingen zien dat het wel heel erg vreemd was, zomaar in de wilde natuur los te lopen, zoveel zuurstof, zo hard moeten zweten van de inspanning. Eentje had zich er wel erg goed op voorbereid: hij had een spuitbus deodorant meegenomen en maakte daar ook geregeld gebruik van.

Hieronder: het stageteam: Dana, Lorenzo, Sander, Ralf, Yves, Léon (voor hem Henny de Mooy, vrijwilligster IVN Land van Swentibold/Born, hurkend Jos Ramakers, IKL) en Richard. Op de volgende twee bladzijden het verslag van een van hen. Heel fijn te lezen dat hij ook de excursie door het gebied o.l.v. Toos van der Vring heeft gewaardeerd. Het waren prachtige dagen, ook de ochtend met de leerlingen van BS De Duizendpoot uit Geleen.

Ik moest stage lopen in Munstergeleen in de perenwei, waar we perenbomen moesten vrijzetten. De perenbomen moesten vrij worden gezet omdat ze anders dood gingen.

De eerste dag zijn we begonnen met allemaal kleine bomen en struikgewas weg te halen. We hebben nadat alles was weggehaald uitleg gekregen over hoe je de grotere bomen moest omzagen. Eerst moest je dan aan de voorkant horizontaal inzagen, vervolgens zaagde je van bovenaan in zodat je een inkeping kreeg. Als je dat had gedaan moest je aan de zijkanten spinsnedes maken om ervoor te zorgen dat de boom niet opscheurt. Als je dat dan allemaal had gedaan kon je aan de achterkant gaan zagen zodat de boom begint om te vallen.

Nadat we de uitleg hadden gekregen heb ik samen met Sander een grote boom gepakt en gingen we deze omzagen. Op een begeven moment hoorden we een gekraak en vloog de boom 3 meter naar achteren. Naderhand kregen we uitgelegd dat we te maken hadden gehad met een 'Widowmaker' Dat betekent dat we de spinsnedes niet diep genoeg hadden gemaakt waardoor de boom opscheurt en daar waar hij stopt met scheuren ligt zijn scharnierpunt en vliegt hij dan naar achteren.

Sander en ik zijn er gelukkig met de schrik vanaf gekomen maar dhr. Kluskens heeft ons verteld dat er jaarlijks erg veel doden vallen door deze widowmakers. Op dinsdag hebben we erg veel gedaan. We hebben ongeveer 7 grote bomen omgezaagd en opgeruimd zijn die dag gelukkig geen bomen meer opgescheurd. Rond 12 uur zijn we naar de heemtuin van het IVN gegaan om daar te lunchen. Daar hebben we toen erg lang gezeten maar het weer was prachtig en de omgeving was ook erg mooi in de heemtuin dus de tijd vloog voorbij. Na de lunch hebben we niet meer erg veel voor elkaar gekregen. Dit kwam vooral doordat niemand erg veel meer zin had om iets te doen. We hebben toen nog ongeveer 3 bomen omgezaagd en opgeruimd maar toen was ook iedereen helemaal kapot. Later op de middag kwam ook nog een meneer langs die geïnteresseerd was in het hout dat we hadden omgezaagd. We hebben hem toen 2 volle aanhangers stookhout verkocht.

Op woensdag kregen we een rondleiding met een gids door het gebied rondom de perenwei. Het was een erg interessante wandeling. Ik woon zelf in Munstergeleen en een ik hoorde een paar dingen die ik zelf nog niet wist. De

rest van de dag hebben we nog gewerkt en hebben we later op de dag nog ijs gehaald bij ijsboerderij Coumans van het geld dat we hadden verdiend.

Op donderdag was dhr. Kluskens er weer en er zou om 9 uur een klas van basisschool de Duizendpoot komen. Wij moesten deze kinderen toen tot 12 uur bezig houden. Iedereen kreeg toen een groep toegewezen van 5 of 6 kinderen. Alleen Dana niet maar die heeft de hele dag foto's gemaakt van de basisschoolkinderen. Het hoogtepunt van de dag was toch wel toen ik samen met een kind een boom aan het omzagen was en toen de kinderen deze boom met zijn allen hebben omgetrokken omdat de boom niet direct wou omvallen. Toen de kinderen weg waren hebben we nog een paar bomen opgeruimd en wat losse takken opgeruimd die in de weg lagen. Als afsluiting hebben we nog een evaluatie gehad over wat er donderdag goed ging, wat er minder goed ging. En natuurlijk wat we van de stageplek hadden gevonden. Iedereen had het geloof ik er leuk gevonden en zelf heb ik er natuurlijk ook erg van genoten. Ik ben op zaterdag ook nog even met mijn vader langs de perenwei gegaan om te kijken wat hoe het er uit zag. We hebben toen nog een kleine zaag gevonden die ik na overleg mocht hebben wat ik erg leuk vond als herinnering.

Boven: Yves & Ralf in actie

Onder: Zo moet dat (instructie aan groep 8)

Tuinweetjes:

-Luizen op rozen kun je proberen te bestrijden met een brandnetelextract: laat 1 kg netels 12 uur trekken in 10 liter water. Zeef en verdun 5 keer. Om de vier dagen herhalen.

- Geef rozen in juli een extra bemesting met gedroogde koemest of speciale rozenmest.

-Verwijder indien mogelijk dagelijks uitgebloeide rozen. Verwijder bij geënte rozen zeker wilde felgroene en stekelrijke scheuten die ontstaan op de wortels. Geef ze bij droog weer water, minstens één gieter water per roos per week.

- Blauwe regen kun je in juli terugsnoeien: de lange ranken worden gesnoeid tot 5 of 6 knoppen. Geef een kaliumrijke bemesting. Op die manier stimuleer je een tweede bloei in het najaar.

- Kriekelaar, pruimelaar, perzikboom en andere steenvruchten worden gesnoeid na de oogst. Ook kleinfruit zoals frambozen die dragen op hout van het voorgaande jaar worden na de oogst gesnoeid.

- Eind augustus is ideaal om helleborus en pioenen te verplanten. Beide mogen jarenlang ter plaatse blijven staan, maar als ze moeten worden verplant, doe je dat het beste rond deze tijd.

-Vanaf half augustus kunnen we kruiden zoals bonenkruid, lavas, basilicum, tijm, lavendel, kamille, majoraan en munt oogsten om te drogen. Droog ze op een koele luchtige plaats uit de zon.

Recept uit de Belgische keuken: verse Stoemp met tuinkruiden.

Voor 4 personen:

600 g aardappelpuree, een bordje kervelblaadjes, enkele takjes bieslook, een bordje platte peterselie, een bordje verse basilicumblaadjes, ¼ lepel olijfolie, peper en zout.

Maak een verse aardappelpuree, houd enkele blaadjes van elk tuinkruid apart, en meng de rest met de olijfolie met een mixer. Schep het mengsel door de puree en kruid eventueel met peper en zout. Versier bij het serveren met de apart gehouden blaadjes van elk kruid.

Bron: tuinscheurkalender 2011

Toos van der Vring

Moederkruid (*Tanacetum parthenium*)

Uit het CV (Capitulare de Villis vel Curtis Imperialibus) van Karel de Grote

De geslachtsnaam *tanacetum* is afgeleid van het Griekse *athanasia* dat onsterfelijkheid betekent, verwijzend naar de lange levensduur van de bloemen. De soortnaam *parthenium* is afkomstig van het Griekse *parthenos* dat jong meisje, maagd betekent; de benaming moederkruid dankt de plant aan de volksgeneeskunde toen de plant werd gebruikt voor de regulatie van menstruatie en bevalling. Moeder is - net als *mater* - een oud woord voor baarmoeder. Een paar leuke volksnamen: boordenknoopjes, hemdsknoopjes, stinkkruid. Moederkruid stamt oorspronkelijk uit zuidoost Europa, Klein-Azië en de Kaukasus.

Algemene beschrijving:

Moederkruid heeft een sterke geur en groeit op walkanten, braakliggend terrein en tussen hagen. De plant wordt een halve meter hoog en bloeit van juni tot oktober met opvallende bloempjes die op madeliefjes lijken. De bladeren zijn veerdelig; de vruchtjes zijn bij rijpheid bruin en de plant zaait zich uitbundig uit op de meest vreemde plekken. Door stekken kan moederkruid zich ook vermeerderen.

Bijwaarden:

Moederkruid heeft de eigenschap bepaalde insecten te lokken of te weren. In de tuin, tussen rozen, lokt de plant de luizen van de rozen en zowel het blad als de bloemen van moederkruid zouden motten uit de kleerkast verjagen; ook geloven velen dat een aftreksel van moederkruid, op de huid gesmeerd, insecten zou weren.

Toepassingen:

In de geneeskunst: bij hoofdpijn en migraine preventief te gebruiken. De bloemknoppen van het kruid zijn rijk aan parthenolide; deze stof is verantwoordelijk voor de antimigraine werking omdat deze het vrijkomen van het hormoon serotonine blokkeert (hormoon dat vrijkomt bij hoofdpijn). Moederkruid is eeuwenlang in de geneeskunst toegepast als middel tegen koorts, bij nerveuze en hysterische klachten en bij reuma, spijsverteringsklachten en slaapstoornissen. Gedroogd moederkruid vermengd met honing of zoete witte wijn werd ingenomen bij depressies en aanvallen van duizeligheid.

Een mooie huid:

Moederkruid werd in de 17de eeuw al gebruikt tegen een onzuivere huid.

Recept: laat voor een lotion een handvol bladeren en bloemen 20 minuten in ¼ liter melk sudderen; het afgekoelde en gezeefde mengsel werkt voedend bij een droge huid, bestrijdt puistjes en vlekken en bleekt sproeten.

In de keuken:

Bereiding van *moederkruidthee*: 15 gram gedroogd kruid in ¼ liter kokend water doen, hier regelmatig een half kopje van drinken, bv bij menstruatiepijn. *Moederkruidwijn*: 80 gram gedroogde bloemen in 1 liter zoete witte wijn gedurende 5 dagen laten staan, filteren en 400 gram suikersiroop toevoegen. Dit kan na een maaltijd gedronken worden voor een goede spijsvertering. Pas op: moederkruid mag niet gebruikt worden tijdens zwangerschap, want het kruid stimuleert de baarmoeder en kan afdrijvend werken. Sommige mensen kunnen bij aanraking van de plant eczeem krijgen, ook is ontsteking van de huid of roodheid mogelijk. Het moederkruid vindt u in de heemtuin rechts achter de ingang in de boerengaard. Bron: praktische kruiden- en plantengids en de natuurgids 2006.

Toos van der Vring

Nieuwe leden, vrijwilligers

André Vrancken
en Donna,
Munstergeleen.

*16 maart 2012: knotten
aan het Heijdenpad*

Het Steenuiltje

2012

Waterwandeling Schwienswei 3juni

Door de regen en kou op 3 juni naar de parkeerplaats van zwembad De Nieuwe Hateboer waar het zwemwater om 10.00 u in de ochtend ongetwijfeld op temperatuur was, maar niet voor ons bestemd. Welgeteld tien wandelaars voor deze waterwandeling die toch haar naam eer aandeed: het bleef regenen en binnen de kortste keren waren de wandelschoenen doorweekt en de voeten nat. Maar het was mooi en zeer instructief: 32 jaar al in Sittard gewoond en nog nooit in de Schwienswei gewandeld: een grote achterstand ingehaald.

*Natuurlijk
was de
Stadbroek
er Molen
bekend:*

*Maar niet de
overweldigen
de natuur in
de nabijheid
met zijn
dubbele
omgrachting*

Bossen afgewisseld door akkers

Ter weerszijden van de Roode Beek – hier grensrivier – de molens die in het verleden om beurten maalden

In de Duitse molen, dankzij goede relaties via de bijen van Miel van der Vring, dronken wij koffie met lekkere cake.

Bij de koffie was het een beetje drukker dan bij de wandeling. De heer vooraan links had zich evenwel niet laten afschrikken, hij was in korte broek en had totaal geen last van kou, nattigheid of brandnetels. Toch was het jammer van de degelijke voorbereiding die onze drie gidsen, Toos, Harrij & Hub, zich tevoren hadden getroost.

Tegen tweeën waren we weer thuis. Daar hing nog de warmte van een reeds voorbij zomer. Wij zien uit naar de volgende waterwandeling op zondag 2 september langs Geleenbeek & Kakkert (zie agenda).

Naschrift: de Schwienswei zal ook onder de aandacht worden gebracht tijdens de Open Monumentendagen 8 & 9 september. Misschien valt er dan wel een wandeling te maken bij heel mooi nazomerweer. Let u op het programma van die dagen!

Wandeling Abshoven en Koekamp met Harrij Gijsen zondag 20 mei

Zes personen hadden zich gemeld voor de wandeling door dit mooie gebied, waarbij de nadruk lag op het voormalige kloostercomplex Abshoven en de buitenplaats Koekamp. Harrij is opgegroeid op de kloosterboerderij en weet de sfeer van die dagen zeer goed op te roepen. Het struinen door de nu – hopelijk tijdelijk – overwoekerde kloostertuin en langs de dassenburcht was een heel avontuur.

Het is in dit verband wrang om in DDL van 15 juni de argumentatie te lezen van de Raad van State bij zijn uitspraak dat het complex definitief niet zal worden erkend als rijksmonument. Onderdeel van die argumentatie vormt de beschadiging door de brand van 1995. Uiterst pijnlijk. Een zelfde brand had zich bijna ook voorgedaan in het complex van de zusters van de Goddelijke Voorzienigheid bij het voormalige ziekenhuis van Sittard. Daar is de schade beperkt gebleven – maar je houdt je hart vast.

wijngaardslak aan de wandel langs de Geleenbeek

Interieurfoto van de kapel van Abshoven in betere dagen

*Huize
Abshoven,
Dienaressen
v.h. H. Hart
v. Jezus,
Abshoven
27, Munster-
geleen, Post
Geleen
staat op de
ansichtkaart,
foto, met
dank aan
Harrij
Gijsen
waarschijn-
lijk begin*

jaren zestig.

*Foto onder: Huize Koekamp, bijgebouw, waarschijnlijk paardenstal, nu in gebruik als orangerie.
Links op de foto de monumentale rode beuk waarachter de voorgevel van het hoofdgebouw schuilgaat*

Op kraamvisite bij gevederde vrienden

Zo kom je nog eens ergens. In uitgestrekte kersen-, peren- of appelboomgaarden, paardenweiden, schuren in oorspronkelijke of gerenoveerde staat, op hellingen waar normaal gesproken alleen de gelukkigen die daar wonen van het uitzicht genieten. Op zorgboerderijen waar het onderscheid tussen verzorgers en verzorgden wegvalt en beide categorieën even benieuwd zijn naar de uitslag van de nestcontrole. 31 mei was het zo ver: een belletje van Jo Douven: we gaan - en ga je mee?

Ladder op de aanhangwagen en daar gingen we, sjouwend door het natte gras met de ladder, meer dan een halve kilometer heen, dezelfde afstand terug en dat meerdere malen. Bij de eerste torenvalk was het raak: 5 eieren, maar ... zo laat nog aan het broeden? – De verklaring kwam bij de volgende kast: die was van ouderdom half vergaan (eerste foto - nestkasten zijn ook al niet meer wat ze geweest zijn) en deels naar beneden gekomen met de nestinhoud waarvan de sporen nog waren te zien. Een valkendrama! Het ouderkoppel had zich verplaatst naar de vorig jaar nog lege kast verderop en was daar opnieuw begonnen.

Wil jij ook kijken, werd mij gevraagd. Jazeker wilde ik naar boven en de kuikens fotograferen. Welkom was anders: ik werd toegeblazen van jewelste.

Bij een kerkuilenkast die voor het eerst was bewoond zei Jo dat het vrouwtje vast op het nest zat en er uit zou wegvliegen als andere Jo (Willems) het nest zou openmaken voor de controle. En zo geschiedde, maar ik had niet het *bezei* gehad om de camera op het vlieggat gericht te houden. Des te beter zag ik nu hoe de prachtig getekende vogel naar buiten kwam en in sierlijke vlucht over de daken verdween.

Het Steenuiltje

Bestuur:

Pierre Wijnen, voorzitter
Prevotlaan 17
6132 BM Sittard
046 4518149 E: pierrewijnen2@gmail.com

Hub Mulders, vice-voorzitter
Meishagerstraat 10
6151 BZ Munstergeleen
046 4514399 E:
h.mulders7@kpnplanet.nl

Ben Bongers, secretaris
Parallelweg 2A
6136 AN Sittard
046 4522685 E: b.j.j.m.bongers@home.nl

Harrij Gijsen, 2de secretaris
Meishagerstraat 1
6151 BZ Munstergeleen
tel.: 046 4514594

Fred (G.C.) Penners, penningmeester*
Groenstraat 16
6151 CS Munstergeleen
046 4526089 E: F.Penners@versatel.nl

* IVN Munstergeleen
bankrekening: 135007968

Bestuursleden & schoolwerkgroep

Els Rongen
Koperslagerstraat 1
6151 DK Munstergeleen
046 4514318 E: rongen4@kpnplanet.nl

Toos v.d. Vring
Rietveldstraat 9
6132 SB Sittard
046 4511905 E:
toosdekruif@planet.nl

Coördinatoren Heemtuin: Hub Mulders & Harrij Gijsen

Activiteitenkalender IVN-afdelingen Sittard-(Munster)Geleen-Born

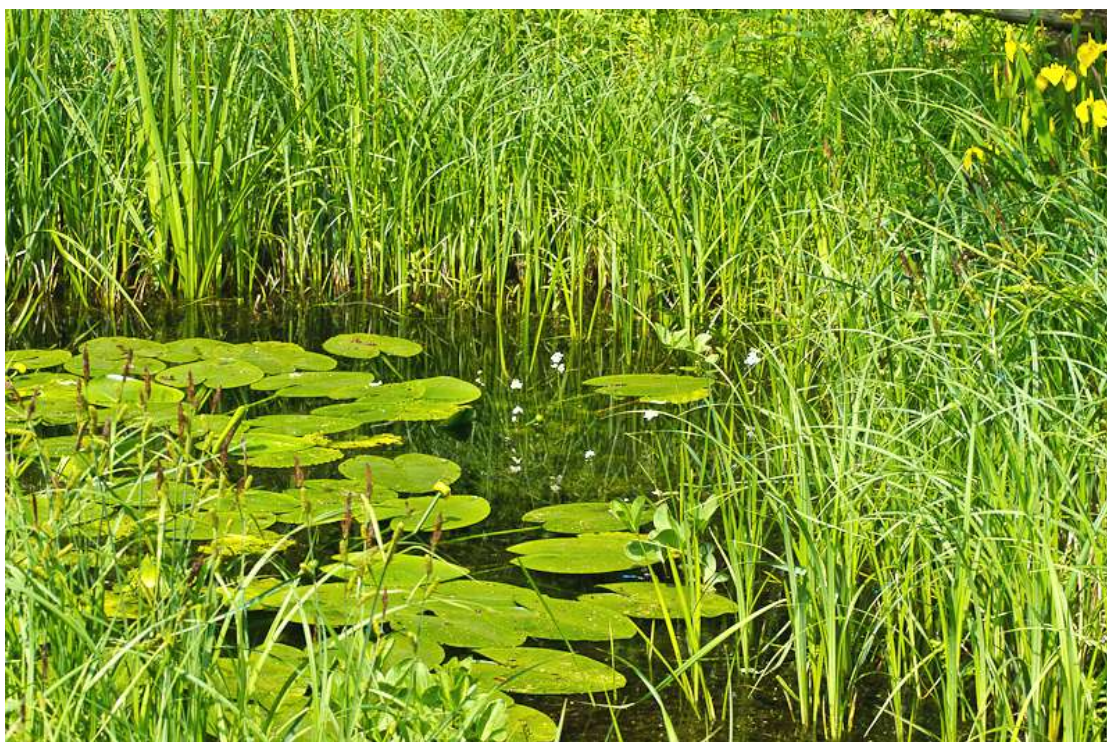
De organiserende vereniging wordt met een letter bij de activiteit aangeduid.

B=IVN LvS/Born **SG**=IVN Sittard-Geleen **Mgl** Munstergeleen

Reg= gezamenlijke IVN-afdelingen in de regio Westelijke Mijnstree

Zo. 15 juli 14.00u	Wandeling rondom Montfort.	SG
	Vertrek vanaf 't Kefee ane Kirk te Montfort	
Zo. 29 juli 10.00u	Open huis in Bron 6 informatie en bijpraten	B
- 16.00u	voor leden en belangstellenden. Versierde koffie of thee staat klaar! Auto's parkeren langs de Steenakkerweg te Born.	

Op vrijdag 25 mei waren Juun de Boer en Dieuwke van den Bos, helemaal uit Hilversum, in de Heemtuin. Zij maakten de volgende foto's:

Hieronder: uitzicht over Munstergeleen op zaterdag 17 maart 2012

Zo 12 aug. 14.00u	Landschapswandeling rond Simpelveld. Vertrek; vanaf de Markt Simpelveld	SG
Di 14 aug. 13.30u	Kroedwösjwandeling vertrek Kerk M'geleen	Mgl
Vr.24 aug. 20.30u	Vleermuizenwandeling Stadspark Sittard. vertrek vanaf P-plaats Ophovenermolen.	SG/B
<i>Op 20 mei vroegen deelnemers aan de wandeling Koekamp/Abshoven (Mgl) of er nog eens een vleer- muizenwandeling kwam. U kunt hierbij aansluiten!</i>		
Vr. 31 aug. 19.00u	Cultuurhistorische wandeling door Obbicht en langs de Grensmaas. Vertrek: Markt Obbicht	B
Zo. 2 sept. 10.00u	Langs beken en rivieren in de Regio; Geleenbeek en zijtakken olv IVN Spau-Beek en IVN Schinnen Vertrek vanaf Retraitehuis/AZC Spaubeek	Reg
Za & zo 8 & 9 sept.	Landelijke Open Monumentendagen Veel activiteiten in Sittard-Geleen-Born. Lees de persberichten – zie p. 12/13 van dit nummer	
Za. 10.00u	opening van de OMDagen in de Heemtuin van IVN Munstergeleen. Presentatie OMD-boekje dat op verschillende afhaalpunten verkrijgbaar zal zijn.	
Za. 10.00-17.00 & zo. 11.00-17.00:	Heemtuin open.	Mgl
Zo. 9 sept.	Open huis Kasteel Grasbroek IVN LvS organiseert wandelingen door het Grasbroek met bezoek en uitleg over de Motte van Koning Swentibold.	B
Zo.16 sept. 10.00 - 14.00u	Fietstocht naar het Land van Pepijn 48km. Start vanaf Freeride tegenover Foroxity, Rijksweg Zuid Sittard.	SG
Do.20 sept. 20.00u	Lezing over Watermolens in verleden en heden, door Sjaak Dehing. zie ook www.batsittard.nl IVN-home De Gaard Barbou v. Roosterenstraat bij Kasteelpark in Born. (zie ook 30 sept.)	B
Zo.30 sept. 09.00u	Fietstocht; Langs verborgen watermolens ca. 30km; vertrek IVN-home 'de Gaard', Born.	B

